

Täysistunto

Perjantai 27.4.2018 klo 13.01—13.59

13. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Ruokavirastosta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 8/2018 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 6/2018 vp

Toinen käsittely

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 13. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelu

13.18 **Tytti Tuppurainen sd:** Arvoisa rouva puhemies! Nyt tässä palautekeskustelussa oleva hallituksen esitys liittyy Ruokaviraston perustamiseen. Kyseisen viraston perustaminen tarkoittaa Elintarvikeviraston — Eviran — ja Maaseutuviraston yhdistämistä, ja myös Maanmittauslaitoksesta siirtyisi tehtäviä uuden viraston tietohallintopalvelujen tuottamiseen liittyen. Lisäksi virastoon siirrettäisiin myös Turvallisuus- ja kemikaalivirastosta kasvinuojeluaineiden käytön valvontaan liittyviä tehtäviä.

Hallituksen esityksessä todetut perusteet ja tavoitteet Ruokaviraston perustamiselle ovat kannatettavia ja hyviä. Maa- ja metsätalousvaliokunnan jäsenenä olen ollut tiiviisti mukana Ruokavirastoa koskevan hallituksen esityksen valiokuntakäsittelyssä ja haluankin tuoda esille tässä yhteydessä maa- ja metsätalousvaliokunnan mietinnöstä muutamia havainnot, jotka on syytä nostaa vielä esille.

On erityisen tärkeää turvata perustettavalle virastolle riittävät resurssit huomioiden toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset, mitä nyt tulee esimerkiksi elintarviketarjonnan monipuolistumiseen ja elintarvikealan kansainvälistymiseen, uusiin jakelukonsepteihin ja sitten siihen kehityssuuntaan, että Suomessa tilojen määrä vähenee samanaikaisesti, kun tilakoot kasvavat ja tilat erikoistuvat. Haluaisin, puhemies, lisäksi kiinnittää huomiota EU-tason valmisteluihin maatalouspolitiikan uudistamiseksi. Yhteisen maatalouspolitiikan uudistamisen myötä EU-jäsenvaltioille on tulossa enemmän päätös- ja toimivaltaa maatalouspolitiikan toteuttamisen suhteen eli siihen, miten muun muassa jäsenmaat voisivat käyttää, siis varsinaisesti soveltaa, yhteisiä tukia jäsenmaittain. Tämä on merkittävä muutos nykyiseen, ja se olisi syytä perusteellisesti huomioida perustettavan viraston toiminnassa.

Keskeistä, puhemies, siis on, että näitä seikkoja ja niiden vaikutusta perustettavan viraston toimintaan arvioidaan kattavasti ja että uudella virastolla on riittävät resurssit, joilla näihin muutoksiin vastataan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 43/2018 vp

13.20 Kari Kulmala sin: Arvoisa rouva puhemies! Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki Ruokavirastosta. Lailla perustettaisiin maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalle uusi virasto, johon yhdistettäisiin Elintarviketurvallisuusviraston ja Maaseutuviraston tehtävät. Esityksen tavoitteena on yhtenäistää ja selkeyttää hallinnon rakenteita, tehostaa toimialan kokonaisohjausta sekä edistää toimintakulttuurin ja tietohallinnon kehittämistä ja elintarvikeketjun toimijoiden näkökulman vahvempaa huomioon ottamista viranomaistoiminnassa.

Esitys liittyy ensi vuoden talousarvioesitykseen, ja pidän esitystä erittäin hyvänä. Asianomainen valiokuntakin eli maa- ja metsätalousvaliokunta piti esityksen tavoitteeksi asetettua Elintarvikeviraston vahvistamista alkutuotannon kannalta erittäin keskeisenä. Sen mukaan Ruokavirasto tulee olemaan avainsidosryhmä, jonka erittäin keskeinen tehtävä on tukea elintarvikeketjun toimijoiden kilpailukykyä. Koko elintarvikeketjun ohjaaminen, kehittäminen ja valvonta samassa virastossa on toiminnan kannalta erittäin tarkoituksenmukaista. Ruokaviraston on kyettävä tarjoamaan olemassa olevaa korkeaa asiantuntemusta, riskiarviointia ja tieteellistä tutkimusta kaikkien meidän asiakkaiden konkreettiseksi hyväksi. Meidän tulee myös pystyä varautumaan tulevaisuuden kriittisiin osaamisalueisiin ja niissä nouseviin kyvykkyystarpeisiin.

Perustettavan viraston päätehtävänä tulee olla maatalouden ja koko ruokaketjun valvonta ja entistä laajempaan tehtäväalueeseen viennin edistäminen. Viranomaistoiminnan luotettavuuden ja uskottavuuden ja myös riskiarvioinnin sekä tieteellisen tutkimuksen kansainvälisen vaikuttavuuden näkökulmasta eri toimijoiden tulee olla toiminnallisesti riippumattomia toisistaan, ja tässä asiassa on varmasti tekemistä. On selvää, että nykytila tarvitsee muutosta vastatakseen tulevaisuuden haasteisiin, ja tässä asiakasnäkökulman tulee olla keskiössä. Tietohallintoa tulee kehittää yhtenä kokonaisuutena, henkilöstön siirtojen tulee olla vapaaehtoisia, ja joka tapauksessa olisi hyvä saada henkilöstö sitoutettua uuteen virastoon. Se helpottaisi ainakin viraston johtamista.

13.23 Harry Wallin sd: Arvoisa puhemies! Esitys uudeksi laiksi Ruokavirastosta yhdistää hyvin tarkoituksenmukaisella ja tehokkaalla tavalla maatalous- ja elintarvikesektorin toimijoita. Uusi virasto palvelee suomalaista ruuantuotantoa kattavasti. Virastojen yhdistäminen edistää sähköisten palvelujen kehittämistä ja yhden luukun palveluperiaatteen toteuttamista.

Mitä tulee tietojärjestelmiin, on erittäin tärkeää huolehtia etenkin siirtymävaiheessa siitä, että palvelu erityisesti tukien maksatuksen osalta voidaan hoitaa häiriöttä. Tämä on se seikka, jota vasten uudistuksen onnistumista ja koko järjestelmän uskottavuutta tullaan peilaamaan. Tätä tulemme hyvin tarkasti seuraamaan valiokunnassa.

Arvoisa puhemies! Esitystä uudesta Ruokavirastosta on viety eteenpäin hyvässä yhteisymmärryksessä, ja myös valiokunta oli mietinnössään yksimielinen. Maatalouspolitiikka ja ruokapolitiikka kietoutuvat yhä vahvemmin yhteen tulevaisuudessa. Alalla on merkittäviä haasteita, joihin on ennakolta kyettävä varautumaan. Siksi on hyvä, että tutkimus- ja kehitystoimintaa kootaan nyt yhteen virastoon tavalla, joka edesauttaa näihin haasteisiin varautumista ja niiden ratkaisemista. Haluan tässä yhteydessä myös kiittää ministeri Loppää siittä, että hän valitsi Seinäjoen kaupungin Ruokaviraston pääkonttorille. [Olavi Alanissilä: Totta kai!]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 43/2018 vp

13.25 Lasse Hautala kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tämä hallituksen esitys Ruokavirastosta ja siihen liittyvistä laeista oli maa- ja metsätalousvaliokunnassa käsittelyssä, ja valiokunta antoi siitä yksimielisen mietinnön. Tähän virastoon tullaan yhdistämään Maaseutuvirasto, Evira — Elintarviketurvallisuusvirasto — ja Maanmittauslaitos tietyiltä osin, ja ne sopivat erittäin hyvin Ruokaviraston toimialaan, kun otetaan huomioon se, että elintarviketeollisuudella ja sen viennillä on yhä keskeisempi merkitys meidän kansantaloudellemme.

Pääministeri Sipilän hallituksen yhtenä keskeisenä tavoitteena on ollut nimenomaan elintarviketiivistymisen kasvattaminen. Tilastot jo tähän mennessä tältä hallituskaudelta osoittavat, että siinä on hyvin onnistuttu. Tämä Ruokavirasto soveltuu erittäin hyvin Etelä-Pohjanmaalle, koska siellä on jo Maaseutuviraston yksikkö — ja kun otetaan huomioon lisäksi se, että elintarvikesektori työllistää Etelä-Pohjanmaalla yli 20 prosenttia työllisestä työvoimasta. Siellä on useita erittäin merkittäviä, vientiin kykeneviä elintarvikealan yrityksiä.

Jatkossa on erittäin tärkeää se, että turvataan Ruokavirastolle riittävät voimavarat niin, että tätä positiivista kehitystä voidaan eteenpäin viedä. Myöskin alkutuotannon yksiköt ovat Etelä-Pohjanmaalla viime vuosina kehittyneet ja edistyneet. Tilakoko on laajentunut, ja yksikkökoko kotieläintuotannonkin puolella on merkittävästi kasvanut.

Näillä sanoilla tervetuloa, Ruokavirasto, Etelä-Pohjanmaalle ja Seinäjoelle!

13.27 Olavi Ala-Nissilä kesk: Arvoisa puhemies! Tässä maa- ja metsätalousvaliokunnan jäsenet, edustaja Tuppurainen ja edustaja Hautala, ovat käyttäneet hyviä puheenvuoroja — ja myöskin valtiovarainvaliokunnan maatalousjaoston arvostettu puheenjohtaja, edustaja Wallin käytti tässä hyvän puheenvuoron.

Minusta tällä virastolla on myöskin hyvä nimi: Ruokavirasto. Ehkä meidän enemmän pitää puhua ruuasta. Oikeastaan ei ole sellaisia Helsingin Sanomia, missä ei päivittäin olisi jotain ruokajuttua, maataloudesta niinkään ei ole. Eli ruoka kiinnostaa ihmisiä, se on tärkeää, ja laajalti ottaen tällä virastolla on juuri ruuantuotannon turvaamisessa, ruokaturvassa, ruuan tulevaisuudessa iso rooli, jos laajasti ajatellaan.

Kuten edustaja Tuppurainen sanoi, EU:n maatalouspolitiikkaan on tulossa lisää kansallista liikkumavaraa, ja se on hyvä asia. Erityisesti, jos katson vähän pitemmälle, ilmastoriskit tulevat kasvamaan Euroopan laajuisesti ja erityisesti maailmanlaajuisesti ruuantuotannon yhteydessä. Tämä on jo asia, joka EU:n maatalouspolitiikan uudistamisessa — myöskin suomalaisen ruuantuotannon tulevaisuudessa, joka voi olla sinällään varsin hyvä — pitää ottaa todella jo huomioon.

Kaikkea hyvää tälle uudelle virastolle Seinäjoelle. Kyllä mieleeni tulee joitain muitakin paikkoja, joissa se voisi sijaita, varsinkin elintarvikemaakunnassa Varsinais-Suomessa, mutta onnittelen Seinäjokea.

13.28 Jari Myllykoski vas: Arvoisa rouva puhemies! Varmasti kaikkein merkittävin asia on se, että valiokunta on yksimielisesti tämän hankkeen takana. Se keskustelu, mitä valiokunnassa käytiin, oli erittäin eteenpäin suuntautuvaa. Ja olisin nyt korostanutkin tuota, mitä edustaja Ala-Nissilä toi esille ilmastonmuutoksesta. On tärkeätä tämä kokonaisuus eli sanonta ”pellolta pöytään” ja niin edelleen. Meidän on ymmärrettävä, että ruoka on alkutuotantoa.

Toki täytyy todeta, että emme me Satakunnassa olisi olleet pahoillamme, jos niin vahvaan elintarvikemaakuntaan olisi virasto tullut, mutta rakenteet olivat jo olemassa, on tur-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 43/2018 vp

ha pilkkoa ja sijoitella, tehdä henkilöstön kannalta vaikeita ratkaisuja. Minun mielestäni ministerin esitys sijaintipaikasta oli oikea ja johdonmukainen. Näin varmasti vältymme henkilöstön kanssa ikäviltä siirroilta ja niin edelleen. Tässähän ei muutenkaan muuteta toimipisteitä, missä ne nykyään sijaitsevat, vaan toiminta sinällään jatkuu, mutta organisaatio on yhteinen.

Onneksi olkoon, Wallin, Seinäjoelle se sitten meni.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 8/2018 vp sisältyvät 1.-6. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.